

STİL DANIŞMANLIĞI EĞİTİMİYLE İLGİLİ UZMAN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Ayşe CEYHAN¹
H.Fatma ŞENER²

¹2016a.ceylan@gmail.com, ORCID No: 0000-0003-2385-0502

²Dr. Öğretim Üyesi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, Moda Tasarımı Bölümü, haci.sener@hbv.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-7515-1087

Ceyhan, Ayşe ve Şener H. Fatma. "Stil Danışmanlığı Eğitimiyle İlgili Uzman Görüşlerinin İncelenmesi". ulakbilge, 61 (2021 Haziran): s. 881–889. doi: 10.7816/ulakbilge-09-61-06

ÖZ

Bu araştırma, stil danışmanlığı eğitiminin mevcut durumu ve stil danışmanlığı eğitiminin geliştirilmesi ile ilgili uzman görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yapılan betimsel araştırma yöntemiyle stil danışmanlığı eğitimi veren uzman kişilere uygulanan anketten elde edilen veriler değerlendirilip, stil danışmanlığı eğitiminin mevcut durumu tespit edilerek, stil danışmanlığı eğitimi geliştirmeye yönelik çözüm önerileri oluşturmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma verileri araştırmacı tarafından oluşturulan anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini; stil danışmanlığı ve ilgili alanlarda yurt dışında/ya içinde eğitim almış İstanbul'da sektörde görev yapan stil danışmanlarından ulaşılabilen (12 katılımcı) ve Ankara'da moda tasarımı bölümü bulunan üniversitelerde stil danışmanlığı eğitimi veren akademisyenler (4 katılımcı) oluşturmaktadır. Araştırmanın genel amacı çerçevesinde stil danışmanı ve akademisyenlerin görüşlerinin yer aldığı anketten elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak gerekli istatistiksel çözümler SPSS paket programından yararlanılarak yapılmıştır. Örneklem grubunun görüşlerini belirlemek amacıyla her bir maddeye betimleyici istatistikler uygulanarak tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Araştırmada stil danışmanlığı eğitimiyle ilgili uzman görüşleri incelenerek geliştirilen öneriler; stil danışmanlığı eğitime yönelik farkındalık oluşturulması, stil danışmanlığı eğitimi veren kurumların sayılarının artırılması, moda tasarımı fakültelerinde stil danışmanlığı dersinin zorunlu olması ve alanla ilgili döküman sayısının arttırılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, stil, stil danışmanlığı

Makale Bilgisi:

Geliş: 2 Mart 2021

Düzeltilme: 28 Mayıs 2021

Kabul: 29 Haziran 2021

Giriş

Eğitim ailede başlayan, eğitim kurumlarında devam eden ve ömür boyu birçok etkenin sürece dâhil olmasıyla birlikte süreklilik kazanan bir davranış değiştirme sürecidir (Yeniçeri, 2005). Eğitimle birlikte hızla gelişen teknoloji, yenilikler, rekabet, daha iyi sonuçlar elde etme isteği, görseelliğin ön plana çıkması, her alanda başarılı olabilmenin ilgili alanda uzmanlık gerektirmesi ve zamanın önem kazanması danışmanlık hizmetine olan ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. Danışman ve danışmanlık kavramları profesyonel danışım ilişkisinde geçerli olan kavramlardır. Bu çerçevede, "danışman", bir sorun hakkında bilgisine ve düşüncesine, ihtiyaç duyulan, bunun için kendisine danışılan ve bu danışma karşılığında bir ödeme yapılan kişi olarak tanımlanmaktadır (Kartal, 2012: 142). Danışmanlık ise danışılan kişinin yaptığı iş ve profesyonel bir uğraştır (Erkanlı, 1974). Başka bir tanıma göre danışmanlık, özel bir alanda uzmanlaşmış kişi veya kişilerin sahip oldukları bilgi ve becerileri belli bir zaman zarfında hizmet verdikleri kuruluşa tanımlanmış iş tarifine uygun bir şekilde aktarılmasıdır (Yılmaz, 2016). Teknolojinin gelişmesiyle birlikte dünyadaki tüm yenilikler hızlı bir şekilde yayılıp tüketilmekte ve bu hızlı gelişim, hayatımızın her alanını etkilemektedir. Özellikle çalışma hayatında bu gelişimin etkisi daha hızlı hissedilmektedir. Çalışma hayatında başarılı olabilmek birçok alandaki yenilikleri takip edip uygulamakla doğru orantılıdır. Kişinin tek başına birçok alanda uzmanlaşması imkânsız olduğundan bu alanda devreye danışmanlık hizmetleri girmektedir; çünkü danışmanlıkta esas olan zaman ve bilgidir. İhtiyaç duyulan her alanda danışmana başvurmak yapılacak işlerin daha profesyonel ve daha kısa sürede yapılmasını sağlamaktadır. Stil danışmanlığı da son zamanlarda ihtiyaç duyulan danışmanlık alanlarından biri olarak ön plana çıkmaktadır. Stil kavramının kelime anlamı TDK 'ye göre; üslup, biçem, tarz olarak ifade edilmektedir. Stil danışmanı ise; danışanın vücut ve renk analizini yaparak danışanın yaptığı işin sosyolojik ve fizyolojik özelliklerini değerlendirerek danışanın olması gereken stile ulaştırmak için bir yol haritası çizen kişi olarak tanımlanmaktadır (Güler, 2013: 16).

Stil, kişinin karakterinin, hayat felsefesinin, özgüveninin, zevklerinin, dışa yansımaları ve kendini birey olarak dünyaya ifade etme halidir (Okan, 2013: 15). Stil danışmanı, kişinin karakterine, özel, profesyonel ve sosyal hayatına uygun stili bularak kişinin potansiyelini en üst seviyede gerçekleştirmesini sağlayan kişidir (Tayalı, 2014). Çakır'a göre stil danışmanı ise, danışanın algısını yönetmesine destek olan onun bilimsel ve spiritüel gelişiminden, eğitimlerinden, sözlü ve sözsüz iletişim becerilerinden görüntüsüne, kendisini hedef kitlesi önünde her alanda daha iyi ifade etmesine yarayan konularda danışmanlık veren kişidir (Çakır, 2002).

Stil danışmanlığı; danışana vücut analizi, renk analizi ve karakter analizi yapma danışana en uygun stili belirleyip danışanın stiline uygun kıyafetleri kısa sürede ve uygun yerlerden temin etme işidir (Kabadayı, 2011). Profesyonel anlamda stil danışmanlığı ilk olarak 1980'li yıllarda ABD'lerinde ortaya çıkmış daha sonraları elde edilen başarılar ile doğru orantılı bir biçimde dünyanın çeşitli ülkelerine yeni kariyer alanı olarak yayılmıştır (Dincer, 2000: 45). Ülkemizde ise ilk zamanlarda ünlülerin ve belli meslek gruplarının ihtiyaç duyduğu stil danışmanlığı hizmeti, stil danışmanına olan taleple 1980 yılından sonra gelişerek popülerlik kazanmaya başlamıştır. İlk özel stil danışmanlığı çalışmaları; yurt dışında stil danışmanlığı ve ilgili alanlarda eğitim alan kişilerin ülkemizde stil danışmanlığı yapmasıyla başlamıştır. Kurumsal alanda stil danışmanlığı eğitimi ise; moda tasarımı eğitimi veren üniversiteler ve moda akademilerinin programlarına stil danışmanlığı eğitimini eklemeleriyle başlamıştır.

İnsanları değerlendirmede giyim tarzı ve kişisel görünüş önemli iki kriteri oluşturmaktadır. İlk izlenim açısından büyük rol oynayan fiziksel görünüm, giyim tarzıyla desteklendiğinde olumlu bir etki oluşturmaktadır. İş hayatında ve sosyal hayatta başarıyı yakalamak isteyen kişiler stil danışmanının yardımına ihtiyaç duymakta ve bu gelişmeler, stil danışmanlarına ve stil danışmanlığı eğitimine olan ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak için Türkiye'de moda tasarımı eğitimi veren 11 üniversitenin 4'ünde stil danışmanlığı dersinin seçmeli olarak bulunması, stil danışmanlığı eğitimi veren kurumların büyük bir çoğunluğunun İstanbul'da olması ve stil danışmanlığı eğitimiyle ilgili yapılan akademik çalışmaların yeterince olmaması bu alandaki eksiklikler olarak karşımıza çıkmaktadır (YÖK, 2017). Bu çalışmada stil danışmanlığı eğitimine yönelik uzman görüşleri incelenerek tespit edilen sorunlara dikkat çekmek stil danışmanlarının sorunları ve beklentileri üzerinde durulmasıyla araştırmanın Türkiye'deki stil danışmanlığı eğitimi veren kurumlara, stil danışmanlığı eğitimi alanında literatürün oluşturulmasına ve stil danışmanlığı alanındaki sorunların giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma, stil danışmanlığı eğitimine yönelik uzman görüşlerinin belirlenmesi ve stil danışmanlığı eğitimini geliştirmeye yönelik çözüm önerileri oluşturmak amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

Yöntem

Bu araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, belli bir zaman kesiti içinde çok sayıda denek veya objeden elde edilen verilerin analizi ile araştırma problemlerine cevap arandığında uygulanacak araştırma yöntemidir (Arseven, 1994). Betimsel araştırmalar, kullanılan tekniklere göre; anket survey, mülakat survey, gözlem survey gibi adlandırılmaktadır (Kaptan, 1998). Bu bilgiler doğrultusunda yapılan betimsel araştırma yönteminde, anket çalışması ile elde edilen veriler değerlendirilip Stil danışmanlığı eğitimiyle ilgili uzman görüşleri incelenerek stil danışmanlığı eğitimini geliştirmeye yönelik çözüm önerileri oluşturmak amaçlanmıştır. Araştırma verileri yapılandırılmış anket yardımıyla toplanmıştır.

Örneklem

Araştırmanın evreni belirlenirken internet ortamında stil danışmanlığı eğitimi veren üniversiteler ve sektörde görev yapan stil danışmanlarının taraması yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda sektörde görev yapan stil danışmanlarının çoğunluğunun İstanbul'da olduğu ve stil danışmanlığı dersinin daha çok Ankara'daki moda tasarımı bölümü bulunan üniversitelerin ders programlarına eklendiği tespit edilmiştir. Stil danışmanlığı dersinin en çok Ankara'daki fakültelerde okutulduğu ve sektörde görev yapan stil danışmanlarının çoğunluğunun İstanbul'da olması nedeniyle araştırmanın evrenini, Ankara'da moda tasarımı bölümü bulunan üniversitelerde stil danışmanlığı dersi veren akademisyenler ve İstanbul'da görev yapan stil danışmanları oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise; stil danışmanlığı ve ilgili alanlarda yurt dışında/yurt içinde eğitim almış İstanbul'da görev yapan stil danışmanlarından ulaşılabilen (12 katılımcı) ve Ankara'da moda tasarımı bölümü bulunan üniversitelerde stil danışmanlığı eğitimi veren akademisyenler (4 katılımcı) oluşturmaktadır. Örneklem ilişkili demografik özellikler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Örneklem Grubunun Demografik özellikleri

		N	%
Yaş	31	1	43,75
	40	7	25
	45	4	25
	46	4	4,25
Eğitim Durumu	Ön lisans	3	18,75
	Lisans	7	43,75
	Yüksek lisans	3	18,75
	Doktora	3	18,75
Meslek	Akademisyen	4	25
	Stil danışmanı	8	50
	Renk danışmanı	1	6,25
	Stil danışmanı eğitmeni	2	12,25
	İmaj ve iletişim danışmanı	1	6,25

Toplamda 16 kişi olan örneklemdaki tüm katılımcılar kadındır. Örneklemin yaş aralığı 31- 46 olup çoğunluğunu %43,7 ile 40 yaşında olan katılımcılar oluşturmaktadır. Katılımcılar en yüksek %43,75 oranla lisans mezun olup %50 oranla stil danışmanlığı mesleğini yapmaktadır.

Örneklem grubunu oluşturan katılımcılar %87,5 oranla stil danışmanlığı eğitimi, %6,25 oranla renk danışmanlığı eğitimi ve %6,25 oranla imaj danışmanlığı eğitimi almışlardır. Eğitimde alırken en yüksek 56,25 oranla yurt dışı sınıf katılımı yöntemi ile ders almışlardır. Katılımcılar %81,25 oranla renk danışmanlığı, %68,75 oranla stil danışmanlığı, %62,5 oranla gardırop ve alış verişi danışmanlığı alanlarında ders almışlardır. Katılımcılardan en yüksek oranla stil danışmanlığı hizmeti talebedenler %37,5 oranla yüksek gelir grubundakiler ve %31,25 oranla özel günleri olan kişilerdir.

Tablo 2. Çalışmaya Katılan Örneklem Grubunun Stil Danışmanlığı Alanında Almış Oldukları Eğitim Bilgileri ve Hitap Ettiği Kitle

		N	%
Eğitim alma şekli	Yurt içi sınıf katılımı	5	31,25
	Yurt dışı sınıf katılımı	9	56,25
	Yurt dışı on-line	1	6,25
	Yurt dışı (franchise)	1	6,25
Eğitim süresi(saat)	21-30	1	6,25
	31-50	4	25
	51-100	2	12,25
	101-120	1	6,25
	121 ve üzeri	8	50
Dersler	Renk danışmanlığı	13	81,5
	Stil danışmanlığı	11	68,75
	Gardırop ve alış veriş danışmanlığı	10	62,5
	Styling	8	50
	Stilistik tasarım	7	43,75
	Kişisel marka yönetimi	3	18,75
	Editörlük	1	6,25
	Kostüm, dekor, makyaj	5	31,25
	Kurumsal imaj	1	6,25
	Davranış ve görgü kuralları	1	6,25
	İmaj yönetimi ve sunumu	1	6,25
	Kurumsal etiket pazarlama	1	6,25
	Hitap edilen kitle	Politikacılar	2
Sanat camiası		4	25
Yüksek gelir grubundaki kişiler		6	37,5
Üst düzey yöneticiler		4	25
Özel günleri olan kişiler		5	31,25
Eğitimi almak isteyen öğrenciler		1	6,25
İş insanları		1	6,25
Kurumlar		1	6,25

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama tekniği olarak stil danışmanlığı eğitimiyle ilgili uzman görüşlerinin incelenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Araştırmada ölçme aracı geliştirilmeden önce konuyla ilgili bilgi toplamak amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Bunun için kütüphaneler, YÖK ulusal tez merkezi, on-line veri tabanları taranmıştır. Yükseköğretim ön lisans ve lisans programları incelenerek moda tasarımı eğitimi veren üniversiteler ve yüksekokullar tespit edilmiştir. Tespit edilen üniversitelerdeki moda tasarım bölümlerinin ders programları resmi internet sitelerinden tek tek incelenerek stil danışmanlığı dersini programlarına alan üniversiteler belirlenmiş ve stil danışmanlığı dersinin sorumlu öğretim elemanları tespit edilmiştir. Tespit edilen öğretim elemanlarından 4 katılımcı ile görüşülerek konu ile ilgili fikirleri alınmıştır. İnternet taraması yapılarak stil danışmanlığı eğitimi veren kurumlar ve stil danışmanları tespit edilmeye çalışılmış, bu tarama sonucunda stil danışmanlığı eğitimi veren 3 kurum (İstanbul Moda Akademisi, Vakko Esmod İstanbul, Style Colour) ve stil danışmanlığı eğitimi veren 9 katılımcıya ulaşılmıştır. İstanbul Moda Akademisi ve Vakko Esmod'un stil danışmanlığı eğitim programlarını oluşturan sorumlu eğitimcilerle görüşülüp eğitimin içeriği, süresi, kullanılan kaynaklar hakkında bilgi edinilmiştir. Kendi ofisinde stil danışmanlığı eğitimi veren 9 katılımcı ile de görüşerek stil danışmanlığı eğitimi hakkında görüş ve önerileri alınmıştır. Yapılan literatür taraması ve uzman kişilerin görüşlerinin alınmasından sonra elde edilen bilgilerden yararlanılarak 28 sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anket sorularının kontrolü yapıldıktan sonra pilot uygulaması tesadüfi (random) yöntemiyle belirlenen 7 katılımcıya uygulanmıştır. Pilot uygulama sonrasında anket üzerinde gerekli görülen değişiklikler yapılarak veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Tesadüfi örneklem yöntemi ile 30 stil danışmanı ve akademisyene ulaşılabilmektedir. Örneklem grubuna uygulanan anketlerden sektörde çalışan 12 stil danışmanı ve 4 akademisyenden geri dönüş alınmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde stil danışmanı ve akademisyenlerin görüşlerinin yer aldığı anketten elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak, gerekli istatistiksel çözümler SPSS paket programından yararlanılarak yapılmıştır. Örneklem grubunu görüşlerini belirlemek amacıyla her bir maddeye ilişkin sayı (f) ve yüzde (%) değerleri tespit edilerek tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Bulgular

Ülkemizde stil danışmanlığı eğitimi alanındaki problemlere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Ülkemizde Stil Danışmanlığı Eğitimi Alanındaki Problemlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Problemler	Toplam			
	f	%	f	%
Stil danışmanlığı konusunda toplumda yeterli farkındalığın olmaması	12	75	16	100
Stil danışmanlığı alanında eğitim veren kurumların az olması	8	50	16	100
Stil danışmanlığı eğitimi veren kurumların büyük bir çoğunluğunun İstanbul'da bulunması	11	68,75	16	100
Stil danışmanları ve eğitmenlerinin derneğinin bulunmaması	6	37,50	16	100
Renk analizi ve stil analizi yaparken güncel yöntemlerin kullanılmaması	6	37,50	16	100
Stil danışmanlığı eğitimlerinin içeriğini inceleyecek ve eğitimleri denetleyecek resmi bir kurumun bulunmaması	9	56,25	16	100
Stil danışmanlığı alanında danışmanlara mesleki yeterlilik veren resmi bir kurumun bulunmaması	5	31,25	16	100
Ülkemizde moda tasarımı bölümü olan üniversitelerde stil danışmanlığı başlığı altında bir dersin zorunlu olarak bulunmaması	7	43,75	16	100
Stil danışmanları, modelistler, moda tasarımcıları ve hazır giyim firmalarının koordinasyonsuzluğu	7	43,75	16	100
Öğrencilere stil danışmanlığı ile ilgili eğitim sonunda kendilerini geliştirebileceği staj ve iş imkânlarının sunulmaması.	5	31,25	16	100
Teorik ve uygulama ders saatlerinin azlığı	4	25	16	100
Sınıfların kalabalık olmasından dolayı uygulama derslerinde tam verimin sağlanamaması	2	12,50	16	100
Görsel anlamda zevki olan kişilerin bu alanla ilgili eğitim almadan danışmanlık yapabileceğini düşünmesi	8	50	16	100

Tablo 3 incelendiğinde stil danışmanlığı alanında yaşanan problemlerde; %75 en yüksek oranla stil danışmanlığı konusunda toplumda yeterli farkındalığın olmaması ve %68,75 oranla stil danışmanlığı eğitimi veren kurumların büyük çoğunluğunun İstanbul'da bulunması olduğu görülmektedir.

Tablo 3 incelendiğinde %56,25 oranla stil danışmanlığı eğitimini inceleyecek ve eğitimleri denetleyecek resmi bir kurumun olmaması, %50 oranla stil danışmanlığı alanında eğitim veren kurumların azlığı, %50 oranla görsel anlamda zevki olan kişilerin bu alanla ilgili eğitim almadan danışmanlık yapabileceğini düşünmesi, %43,75 oranla ülkemizde moda tasarımı bölümü olan üniversitelerde stil danışmanlığı başlığı altında bir dersin zorunlu olarak bulunmaması, %43,75 oranla stil danışmanları, modelistler, moda tasarımcıları ve hazır giyim firmalarının koordineli çalışmaması tespit edilen diğer problemlerdir. Katılımcıların %12 oranla üzerinde en az durduğu problem sınıfların kalabalık olmasından dolayı uygulama derslerinde tam verimin sağlanamamasıdır.

Tablo 4'e göre, araştırmaya katılanların stil danışmanlığı eğitiminin daha iyi bir seviyeye gelmesi için önerileri incelendiğinde; tamamının stil danışmanlığını alanında eğitim almış belli kriterlere sahip kişiler yapmalıdır görüşüne katıldıkları, stil danışmanlığı eğitiminin belli bir sertifikasyonu olmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %93,7'sinin katılıyorum ve %6,3'ünün kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri tespit edilmiştir.

Stil danışmanlığı eğitimi ile ilgili doküman sayısı artırılmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %91,6'sının katılıyorum ve %8,4'ünün kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri, stil danışmanlığı ile ilgili dokümanlar bilimsel yöntemler kullanılarak hazırlanmalı görüşüne ilişkin olarak

araştırmaya katılanların %84,6'sının katılıyorum ve %15,4'ünün kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri tespit edilmiştir. Renk analizinde kullanılacak malzemelerin ülkemizde üretimi yapılmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %36,4'ü katıldıklarını ve %63,6'sı da kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Stil danışmanları bir dernek çatısı altında toplanmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %63,6'sının katılıyorum ve %36,4'ünün kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Stil Danışmanlığı Eğitimi İle İlgili Önerilere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Öneriler	Katılıyorum		Kısmen katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Stil danışmanlığını, bu alanda eğitim almış belli kriterlere sahip danışmanlar yapmalı	15	100	0	0,0	0	0,0	15	100
Stil danışmanlığı eğitiminin belli bir sertifikasyonu olmalı	15	93,75	1	6,25	0	0,0	16	100
Stil danışmanlığı eğitimi ile ilgili doküman sayısı artırılmalı	11	91,66	1	8,4	0	0,0	12	100
Stil danışmanlığı ile ilgili dokümanlar bilimsel yöntemler kullanılarak hazırlanmalı	11	84,61	2	15,38	0	0,0	13	100
Renk analizinde kullanılacak malzemelerin ülkemizde üretimi yapılmalı	4	36,36	7	63,64	0	0,0	11	100
Stil danışmanları birlik veya dernek kurmalı	7	63,64	4	36,36	0	0,0	11	100
Ülkemizde stil danışmanlığı ile ilgili konferanslar ve seminerler düzenlenmeli, farkındalık oluşturulmalı	11	84,61	2	15,38	0	0,0	13	100
Stil danışmanlığı ile ilgili yayınlarla gelişmeleri yakın takip etme fırsatı oluşturulmalı (gazete, dergi vb.).	11	100	0	0,0	0	0,0	11	100
Ülkemizde renk ve stil daha iyi yöntemler geliştirmek amacı ile Ar-Ge çalışmaları yapılmalı	10	83,33	2	16,77	0	0,0	12	100
Moda tasarımı eğitimi veren üniversitelerde stil danışmanlığı zorunlu ders olmalı	11	84,61	2	15,4	0	0,0	13	100
Hazır giyim üretiminde stil danışmanları moda tasarımcıları ve üretim sorumluları koordineli çalışmalı.	10	83,33	2	16,77	0	0,0	12	100
Uygulama derslerinin daha verimli olması amacı ile sınıf mevcudu kalabalık olmamalı	7	70	3	30	0	0,0	10	100
Eğitim veren kurumlar konum olarak kolay ulaşılabilir olmalı	6	60	4	40	0	0,0	10	100
Eğitim saatleri ve günleri öğrencilere uygun düzenlenmeli alternatif ders saatleri esnek ders programı uygulanmalı	7	70	3	30	0	0,0	10	100

Ülkemizde stil danışmanlığı ile ilgili konferanslar ve seminerler düzenlenerek farkındalık oluşturulmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %83,3'ünün katılıyorum ve %16,7'sinin kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri, stil danışmanlığı ile ilgili yayınlar yapılarak stil danışmanlığı alanındaki gelişmeleri yakın takip etme fırsatı oluşturulmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların tamamının katılıyorum şeklinde cevap verdikleri tespit edilmiştir.

Ülkemizde renk ve stil analizi noktasında teknolojik yeniliklerden yararlanılarak daha iyi yöntemler geliştirmek için Ar-Ge çalışmaları yapılmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %83,3'ünün katılıyorum ve %16,7'sinin kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri, moda tasarımı eğitimi verilen üniversitelerde stildanışmanlığı zorunlu ders olmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %84,6'sının katıldığı ve %15,4'ünün ise kısmen katıldığı tespit edilmiştir.

Hazır giyim üretiminde stil danışmanları moda tasarımcılar ve üretim sorumluları koordineli bir şekilde

çalışmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %83,3'ünün katılıyorum ve %16,7'sinin kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri, uygulama derslerinin daha verimli geçmesi için sınıf mevcuda fazla kalabalık olmamalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %70'inin katılıyorum ve %30'unun kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri tespit edilmiştir.

Eğitim veren kurumlar konum olarak öğrencilerin kolay ulaşabileceği yerlerde olmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %60'ının katılıyorum ve %40'ının kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdikleri, eğitim saatleri ve günleri özenle düzenlenmeli, tüm öğrencilere uygun olmasına dikkat edilmeli ve gerekiyorsa alternatif ders saatleri konulmalı görüşüne ilişkin olarak araştırmaya katılanların %70'i katıldıklarını ve %30'u kısmen katıldığını belirtmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Stil danışmanlığı eğitimiyle ilgili uzman görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada, uzmanlara stil danışmanlığı eğitimi ile ilgili yaşanan problemler ve önerilere ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların % 50'den fazlası en çok stil danışmanlığı konusunda toplumda yeterli farkındalığın olmaması, stil danışmanlığı eğitimi veren kurumların büyük bir çoğunluğunun İstanbul'da bulunması, stil danışmanlığı eğitimlerinin içeriğini inceleyecek ve eğitimleri denetleyecek resmi bir kurumun bulunmaması, stil danışmanlığı alanında eğitim veren kurumların az olması ve görsel anlamda zevki olan kişilerin bu alanla ilgili eğitim almadan danışmanlık yapabileceğini düşünmesi problemleri üzerinde birleştikleri görülmektedir. Aynı zamanda katılımcılar ülkemizde moda tasarımı bölümü olan üniversitelerde stil danışmanlığı başlığı altında bir dersin zorunlu olarak bulunmaması konusu üzerinde de durdukları görülmektedir. 2017 yılı YÖK'ün üniversite ve bölüm kılavuzu incelendiğinde 11 üniversitede moda tasarımı bölümü bulunduğu tespit edilmiş bu üniversitelerin resmi internet stillerinden ders programları incelendiğinde sadece dördünde stil danışmanlığı dersinin seçmeli ders olarak bulunduğu görülmektedir (ÖSYM, 2017). Bu bilgiler stil danışmanlığı dersinin eğitim kurumlarının ders programlarında çok fazla yer almadığını göstermektedir.

Katılımcıların stil danışmanlığı eğitimi üzerine önerileri incelendiğinde tamamı stil danışmanlığını, bu alanda eğitim almış belli kriterlere sahip danışmanlar yapmalı görüşünü savunmaktadırlar. Bu görüşe yönelik Kabadayı (2013) yapmış olduğu bir çalışmada bir stil danışmanın göz zevki şüphesiz belirli bir seviyenin üzerinde olmalıdır. Fakat her göz zevki iyi olan stil danışmanı olamaz. Stil danışmanlığı bir bilim üzerine kuruludur. Stil danışmanı değişim yolculuğunda danışanına eşlik eden kişidir. Stil danışmanı, en son moda olanı bulup danışanına giydirmek yerine ona yakışanı giydirmektir. Ayrıca stil danışmanlarının gerekli eğitimleri aldıktan sonrada günü yakalamaları, yani yeniliklere açık olmaları gerektiği düşüncesini savunmaktadır. Güncelliğin tüm eğitimlerde olduğu gibi stil danışmanlığı eğitiminde de çok önemli olduğunun ifade edilmesi bu görüşü destekler niteliktedir. Bu bağlamda stil danışmanlığı mesleğini bu alanda eğitim almış kişiler yapmalı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların en çok üzerinde durduğu diğer bir konu ise; stil danışmanlığı eğitimi ile ilgili doküman sayısı artırılmalı görüşüdür. Ceyhan ve Şener'in (2019) stil danışmanlığı alan yazın taraması başlıklı bildirisi incelendiğinde stil danışmanlığı ve ilgili alanda 3 tez, 1 makale, 5 kitap çalışması bulunduğu görülmektedir. Günlük ve çalışma hayatında birçok insanla iletişim halinde yaşamaktayız. Bilinçli ya da bilinçsiz insanlarla ilgili olarak olumlu ya da olumsuz yorumlar yapılabilmekte ve özelliklerini sınıflandırıp kafamızda bir sonuca varmaktayız. Stil danışmanlığı ile kişinin insanlar üzerinde etkili ve güvenli bir etki yaratmasını sağlanmaktadır. Bu sonuç katılımcıların görüşlerini destekler nitelikte olup stil danışmanlığı eğitimi ve ilgili alanlarda daha fazla çalışma yapılması tezini doğrulamaktadır. Moda tasarımı eğitimi veren üniversitelerde stil danışmanlığı zorunlu ders olmalı Hazır giyim üretiminde stil danışmanları moda tasarımcıları ve üretim sorumluları koordineli çalışmalı. Uygulama derslerinin daha verimli olması amacı ile sınıf mevcudu kalabalık olmamalı, eğitim veren kurumlar konum olarak kolay ulaşılabilir olmalı, eğitim saatleri ve günleri öğrencilere uygun düzenlenmeli alternatif ders saatleri ve esnek ders programı uygulanmalıdır.

Stil danışmanlığı, günümüzde yeni bir meslek alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalara göre, insanlar birbirleriyle ilk kez karşılaştıklarında ilk birkaç dakika içinde %80 oranında daha çok görünüşe dayalı bir yargıya varmaktadırlar. Görünüş, konuşma kalıpları, iletişim tarzları, tavır ve davranışlar kişiliği yansıtan özelliklerdir. Birçok faktörün birleşmesi ile oluşan stil, bireylerin yaşamında başarıya ulaşabilmesinde önemli bir değer oluşturmaktadır (Ker Dinçer, 1998: 8).

Çalışma bulguları incelendiğinde; stil danışmanlığı eğitimiyle alakalı toplumda yeterli bir bilincin olmadığı ve genel bir kanaat olarak modaya ilgisi olan ya da bu alanda biraz yeteneği olan kişilerin bu işi yapabileceği düşüncesi ve televizyonlardaki moda programlarının da bu düşüncüyü kanıtlar nitelikte olması. Stil

danışmanlığı eğitimi veren üniversite, moda akademileri ve özel kurumların ihtiyacı karşılayacak sayıda olmaması ve stil danışmanlığı eğitimine yönelik doküman sayısının az olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların bu problemlere yönelik önerileri incelendiğinde; stil danışmanlığı mesleğini ihtiyaç duyulan bir istihdam alanı olarak görülerek gereken önemim verilmesi moda tasarımı eğitimi veren Üniversitelerin ders programlarına stil danışmanlığı dersini eklemeleri ve ülkemizin öncelikle ihtiyaç duyulan şehirlerinde stil danışmanlığı eğitimi veren kurumların ve moda akademilerinin sayısı artırılarak bu alanla ilgili ihtiyacı karşılayacak şekilde kaynak oluşturulmalı sonucuna ulaşılmıştır.

Stil danışmanlığı ile ilgili bulgular incelendiğinde, stil danışmanlığı alanında kavram karmaşası olduğu, stil danışmanlığının genel kabul olunmuş bir tanımının bulunmadığı, herkesin kendine göre tanımlayıp yorumladığı, stil danışmanlığının eğitim alanında sınırlarının belirli olmadığı ve TV programlarının etkisiyle stil danışmanlığının basit ve farklı algılandığı (güzel görünüyor muyum kime göre neye göre?) tespit edilmiştir.

Stil danışmanlığı mesleğini eğitim olarak yapanların sayıca azlığı nedeniyle toplumda mesleği tanıtmak ve geliştirmede yetersiz kaldığı görülmektedir. Stil danışmanlığı mesleğini eğitim olarak yapan danışman sayısı arttıkça rekabet ve daha iyi hizmet verme çabasıyla birlikte stil danışmanlığı mesleği de gelişerek toplum tarafından daha hızlı bir şekilde benimseneceği düşünülmektedir.

Stil danışmanlığı eğitimine olan ihtiyaç doğrultusunda, özellikle eğitim kurumlarında farkındalık oluşturulmalı, Stil danışmanlığı, moda tasarımı programlarının istihdam alanlarından biri olarak görülmeli ve hak ettiği önem verilmelidir. Hazır giyim üretiminde stil danışmanları, moda tasarımcıları ve üretim sorumluları koordineli bir şekilde çalışmalıdır. Yurt dışında önde gelen moda tasarım okulları ve moda akademilerinin stil danışmanlığı eğitim programları incelenmeli ve ülkemizin dinamikleri dikkate alınarak Stil danışmanlığı eğitim programları güncellenmelidir. Moda tasarım bölümü olan fakültelerde stil danışmanlığı dersi ders programlarına zorunlu ders olarak konmalı, Stil danışmanlığı eğitimi veren kurumların sayısı artırılmalıdır. Bu kurumlarda stil danışmanlığı alanında eğitilmiş olanların , eğitim vermeleri sağlanarak eğitim kalitesi ve Alanla ilgili doküman sayısı artırılarak literatür oluşturulmalıdır. Stil danışmanlığı eğitiminin belli bir sertifikasyon programı ve mesleki standartları oluşturulmalıdır.

Kaynaklar

- Ali, Arseven, A. (1994). Alan araştırma yöntemi. Ankara: Gündüz Eğitim.
- Ceyhan, A. Şener, F. (2019). Stil danışmanlığı alan yazın taraması. Sözel bildiri, 4. Uluslararası, Sanat Tasarım ve Moda Kongresi, Beyrut.
- Çakır, Ö. (2002). Profesyonel yaşamda kişisel imaj ve sosyal yaşam etiketi. İstanbul: Yapı Kredi.
- Güler, Ş. (2013). İmaj ve stil koçluğu. İstanbul: Alfa.
- Kabadayı, S. (2011). İmajınızı nasıl alırsınız? İçten dışa kişisel imaj yönetimi. İstanbul: Elma.
- Kabadayı, S. (2013). 10 Adımda Kişisel İmaj. İstanbul: Elma.
- Kaptan, S. (1998). Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Kartal, N. (2012). Danışmanlık üzerine. Amme İdaresi Dergisi, 45(4), 139-155.
- Ker-Dinçer, M. (2000). İş dünyasında kişisel imajın yeri ve önemi. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Ker-Dinçer, M. (1998). Kişisel imaj. İstanbul: Alfa.
- İstanbul Moda Akademisi (2017). <https://www.istanbulmodaakademisi.com> sayfasından erişilmiştir.
- Erkanlı, T. (1974). Sevk ve idare müşavirliği eğitimi. Sevk ve İdare Dergisi, 69(5), 26.
- Okan, R.M. (2015). Kendi stilini yarat. İstanbul: Alfa.
- ÖSYM, (2017). Merkezi Yerleştirme ile Öğrenci alan yüksek Öğretim Lisans Programları. www.osym.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
- Selçuk Üniversitesi (2017). İktisadi ve İdari Bilimler Moda Tasarımı Bölüm Dersleri. www.selcuk.edu.tr sayfasından erişilmiştir.
- Tayalı, Z. (2014). <http://1havalari.com/yazi/stil-meselesini-isin-profesyonelinden-duyalim-zeynep-tayali-roportaji/> sayfasından erişilmiştir.
- Vakko Esmod İstanbul, (2017). <http://www.vakkoesmod.com> sayfasından erişilmiştir.
- Yeniçeri, Z. (2005). Eleştirel - yaratıcı düşünme ve davranış araştırma. Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Pivolka, 4(17), 1-2.
- Yılmaz, M. (2016). Danışmanlık hizmeti nedir? Kapsamı nasıl belirlenir? Danışman kimdir. www.muratyilmaz.biz.tr/danismanlik-hizmeti-nedir-kapsami-nasil-belirlenirdanisman-kimdir sayfasından erişilmiştir.

A REVIEW OF EXPERT OPINIONS ON STYLE CONSULTANCY EDUCATION

Ayşe Ceyhan, H. Fatma Şener

ABSTRACT

This research was conducted to examine the current status of style counseling education and expert opinions on the development of style counseling education. Descriptive research method was used in the research. With the descriptive research method, it was aimed to evaluate the data obtained from the questionnaire applied to the experts who provide style counseling training, and to determine the current status of style counseling education, and to create solution suggestions for improving style counseling education. For this purpose, research data were collected through a questionnaire created by the researcher. The sample of the research; style consultancy and related fields, which can be reached from style consultants working in the sector in Istanbul (12 participants) and who have received education abroad/in related fields, and academicians (4 participants) who provide style consultancy training at universities with fashion design departments in Ankara. Within the framework of the general purpose of the research, the data obtained from the questionnaire, which included the opinions of the style consultants and academicians, were transferred to the computer environment and the necessary statistical analyzes were made using the SPSS package program. In order to determine the opinions of the sample group, descriptive statistics were applied to each item, presented in tables and interpreted. In the research, the suggestions developed by examining the expert opinions about style counseling education; raising awareness about style counseling education, increasing the number of institutions providing style counseling education, making style counseling course compulsory in fashion design faculties and increasing the number of documents related to the field.

Keywords: Education, style, style consultancy